İslam'da Hayatın Değeri ve Bir Hayat Kurtarmanın Önemi

“O ki, hanginizin daha güzel davranacağını sınamak için ölümü ve hayatı yarattı.” (Mülk, 67/2)

Allah (c.c.) Hz. Adem (a.s.)', Hz. Nuh (a.s.)'dan, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e kadar insanlığa şu hatırlatmayla geldi: “Ey insanlar sizler Allah (c.c.)'nun kullarısınız, Hz. Adem (a.s.) ve Hz. Havva'nın çocuklarısınız, sizler Adem oğulları olarak değer verdiğim varlıklarsınız.”

“Andolsun ki biz ademoğullarını değerli kıldık.” (İsrâ Suresi, 17/70)

Peki bu kadar değer vererek insanı niçin yarattı? Bu sorunun cevabını Mülk Suresi 2. ayetinden anlıyoruz: “O sizi denemek için ölümü ve hayatı yarattı.” (Mülk Suresi, 67/2)

Demek ki bir hayatın arkasından ölümün ve onun arkasından diğer bir hayatın mukabil olarak yaratılması, insanların bu ikisi arasında iyi bir çalışma gayretiyle Allah'ın mülkünde güzel bir işçi, yüksek bir görevli olmak üzere yarış için bir imtihan meydanına çıkarılmaları hikmetinedir. Bu da hayattan hayata, güzellikten güzelliğe bir yükseliş nizamı ve en güzel amellere daha güzeliyle mükafat vererek ileride bambaşka bir hayata ulaştırılmaları gayesinedir.

Öyle ki, İslâm'da “zarurât-ı diniyye” şeklinde ifade edilen temel değerler sıralamasında “canın muhafazası” önemli yer tutmaktadır. Hatta dinin, canın, aklın, neslin ve malın korunması şeklinde sıralanan bu beş temel ilkenin hepsinin, canın korunması ile bir ilgisinin bulunduğunu söylemek mümkündür.

Bu değerler sıralamasında canın muhafazası, bazı durumlarda, ilk sırada yer alan dinin muhafazasından önce gelmektedir.

Kur'an-ı Kerim'de haksız yere bir cana kıymanın, bütün insanları öldürmüş gibi ağır bir suç olduğunu, bir insanın hayatını kurtarmanın da bütün insanlara hayat verme gibi yüce ve değerli bir davranış olduğu belirtilerek şöyle buyrulur:

“Kim, bir insanı, bir can karşılığı olmaksızın veya yeryüzünde bir bozgunculuk çıkaracak karşılığı olmaksızın öldürürse, o sanki bütün insanları öldürmüştür. Her kim de birini (hayatını kurtararak) yaşattıysa, sanki bütün insanları yaşatmıştır…” (Mâide Suresi, 5/32)

İslâm dininde kişilere karşı işlenen öldürme ve yaralama suçlarında misilleme ile cezalandırma (kısas) ilkesi esastır.

Bu konu ile ilgili birçok ayet ve hadis mevcuttur. Nitekim aşağıda şöyle buyrulmuştur: “Ey iman edenler! Öldürülenler hakkında size kısas farz kılındı...” (Bakara Suresi, 2/178)

“Haklı bir sebep olmadıkça, Allah'ın haram kıldığı cana kıymayın. Kim haksız yere öldürülürse, biz onun velisine yetki vermişizdir. Ancak o da (kısas yoluyla) öldürmede meşru ölçüleri aşmasın. Çünkü kendisine yardım edilmiştir.” (İsrâ Suresi, 17/33)

Ayrıca,cinayet işleyen kimsenin,öldürülenin yakınları tarafından değil,suçlunun devlet eliyle objektif ve adil yargılama ilkesi benimsenmiştir.

“Yedi helak edici şeyden sakınınız... Bunlardan biri de haklı durumlar müstesna, Allah'ın haram kıldığı bir cana kıymaktır.” (Buhârî, Vesâyâ)

Dolayısıyla; İslâm dini inancı, rengi, ırkı ve sosyal konumu ne olursa olsun, her insanın hayatını dokunulmaz bir değer olarak kabul edip, insan hayatına yönelik her türlü saldırı ve tehlikeyi en etkili şekilde önlemeye çalışır.

Bu nedenledir ki İslâm, kişilere haklarını kendi elleriyle yok etme demek olan intihar hakkını vermemiş, bunu büyük günahlar arasında saymış, inancı ve ameli ne olursa olsun bu kimselerin sırf intihar etmiş olması sebebiyle ahirette büyük bir cezaya çarptırılacağını bildirmiştir.

Netice; Aklî, bedenî, ahlâkî ve ruhânî olarak en mükemmel meleke ve yeteneklerle donatılmış olan insan tertemiz halde, maddî ve manevî her çeşit yükselmeye müsait olarak doğar.

Dinimizde insanın can güvenliğine, başka bir deyişle hayat hakkına büyük önem verilmiştir. Çünkü insan hayatı esma-i ilahiyenin kunuzudur (hazine) ve insan hayatının dokunulmaz (masum) olduğu belirtilmiştir. İslâm'da bu hakka tam bir saygı gösterilmesini sağlamak için de birtakım maddî ve manevî yaptırımlar konmuştur.

İslâm dininde temel amaçların başında gelen “canın korunması” ilkesinin bir sonucu olarak, kişinin haksız yere başkasını öldürmesi gibi, kendi canına kıyması (intihar) da kesin biçimde yasaklanmıştır.

Kula İlçe Vaizi Hafize ÖZGAN